

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího práce

Práci hodnotil(a): PhDr. Miloš Ševčík, Ph.D.

Práci předložil(a): Bc. Tomáš Kraus

Název práce: Kategorie „vznešena“ v estetice výtvarného umění

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Cíl diplomové práce kolegy Tomáše Krause, kterým bylo zkoumat odraz koncepcí vznešena v estetice výtvarného umění, bohužel nemohu považovat za splněný. Podle mého názoru, svědčí text diplomové práce o zřejmém nepochopení zpracovávaných teorií, je obsahově neobhajitelný a má řadu významných formálních nedostatků.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Zpracování nesnadného tématu, které si kolega Kraus zvolil za téma své diplomové práce, vyžaduje dlouhodobou soustavnou práci. Téma je velice náročné po stránce konceptuální a v návaznosti na ní i terminologické a stylistické. Zahrnuje přinejmenším zpracování Kantova pojetí vznešena z *Kritiky soudnosti* a řady relevantních Lyotardových esejů z 80. let, v lepším případě pak i Lyotardovy knihy *Leçons sur l'analytique du sublime*, Derridovy knihy *La vérité en peinture* nebo Burkova *A Philosophical Enquiry into the Origin of Our Ideas of the Sublime and Beautiful*. Kolega Kraus se správně omezil na představení pojetí vznešena u Immanuela Kanta a jeho využití ve vybraných esejích Jean-Françoise Lyotarda. Ukázalo se však, že i tento úkol byl v současné chvíli nad jeho síly.

Oceňuji sympatickou snahu vyrovnat se s náročným tématem, musím ale se skutečným politováním konstatovat, že zřejmé úsilí kolegy Krause zatím nebylo korunováno úspěchem, který by dovoľoval jeho práci hodnotit jako alespoň přijatelné zvládnutí zvoleného úkolu. Různých nedorozumění je v textu práce celá dlouhá řada, bohužel se dá říci spíše, že práce je v současné podobě složena z vyjádření, která taková nedorozumění dokazují. Vzhledem k tomu, že obsahové chyby nalézám ve většině odstavců textu diplomové práce, vybírám jen některé pasáže jako příklady.

Nejprve citace několika úryvků z úvodu té části diplomové práce, která se zaměřuje na shrnutí Kantova pojetí vznešena. Úryvky samozřejmě ponechávám v původní podobě, to znamená se všemi chybami. Kolega Kraus konstatuje: „Takže krása je nedeterminovaný svobodný koncept (míněna Kantem vytvořená teorie krásna), který vychází z pocitu libosti. Vznešenost je též nedeterminovaný, svobodný, koncept, ale vycházející z rozumu.“ (s. 11) Jakým způsobem krása jako koncept, tedy teorie, může vycházet z pocitu libosti? Připomínám, že v Kantově pojetí je krása přiznána předmětu na základě pocitu libosti vyvolané souladnou hrou rozumu a obrazotvornosti. O něco dále kolega Kraus pokračuje: „Přírodní koncept, který nemůžeme v celosti pochopit a taková je pouze příroda ve své syrové, hrubé, divoké podobě. Tato příroda, která není konečná nebo uspořádaná, její obrysy nemají hranici, nejsou definovány ve své rozlehlosti. Je zahrnována velikostí, která nicméně vzdoruje jakékoli definici, jakémukoli měření, překračuje každou možnost uchopení nebo přehlednutí a neumožňuje žádnou konečnou změnu“ (s. 12) Co je to přírodní koncept? Jak to, že koncept, který je nezbytně výtvořem rozumu,

nemůžeme plně pochopit? Jak může být výtvar rozumu syrovou přírodou? Připomínám, že v Kantově pojetí není příroda jako smyslová skutečnost nekonečná. Vyzdvihuji nesrozumitelnost citované pasáže. O něco dále se říká: „Naopak vznešenost lze nalézt v předmětech postrádající formu, pokud obsahuje neomezenost, anebo když za pomocí samotnému předmětu si lze představit neomezenost. Ke znázornění neurčitého pojmu (neomezenosti) člověk využívá vlastní rozum.“ (s. 12) Předměty obsahují neomezenost? Pojem je v rozumu znázorněn? Připomínám, že v Kantově pojetí znázorňuje zásadně obrazotvornost. Neomezenost se dá představit? Připomínám, že Kant něco takového zásadně nepřipouští. V jeho pojetí je neomezenost, to znamená nekonečnost, ideou rozumu.

S obdobně zásadními problémy se setkáme také v té části diplomové práce, která je věnována Lyotardovým názorům. Snad jen s tím rozdílem, že v této práci se setkáváme s vyjádřeními ještě záhadnějšími než v první části diplomové práce. Příkladem takového enigmatického vyjádření, které snad volným způsobem navazuje na Kantova vyjádření, je tato věta: „Kontemplace vrcholků hor, vodopádů a bouřek nevzbuzuje sama o sobě reálný strach, ale vzbuzuje ho pouhá snaha o uchopení toho naší představivosti. Tyto objekty zvyšují energii naší myslí nad normální běžnou hranici a objevují v nás schopnost odporu úplně jiného druhu, který nám dává kuráž měřit sebe sama v porovnání s všemohoucí přírodou.“ (s. 32) Jiným příkladem enigmatického vyjádření je věta, která snad navazuje na vyjádření Lyotarda: „Lze konstatovat, že u Lyotarda nastává odklon od Kantovského vnímání ‘vznešena’ směrem ke ‘vznešenu’, jakožto utrpení v představivosti, jež lze chápat jako signál, že forma je shodná se vznešeným pocitem, ale pouze v případě, že objekt, látka, hmota, materie je rozměru většího, kolosálnější než může naše představivost prezentovat, vyjádřit.“ (s. 33)

V obou částech diplomové práce se tak setkáváme s pasážemi obsahově chybnými a v řadě případů v podstatě nesrozumitelnými. Tato nesrozumitelnost může být odstraněna jen na základě důkladného pochopení relevantních Kantových, Lyotardových a Burkových názorů a mnohem pozornější práce na terminologické přesnosti a potřebné stylistické úrovni textu. Vzhledem k závažnosti chyb výše uvedeného typu nechávám v této chvíli stranou další možné výhrady k textu diplomové práce. Ty by se mohly týkat například toho, že by bylo vhodné zvolit jiné řazení Lyotardových textů nebo redukovat délku expozice Kantových názorů. K takovým úpravám je možné přistoupit teprve po základním zvládnutí zpracovávaných textů a tedy tématu jako takového.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Také formální úprava vyžaduje zásadní korekce. Překlepů, chyb ve skloňování, defektních vět, hovorových výrazů a stylistických chyb je v práci mnoho.

Upozorňuji v této souvislosti jen na vybrané příklady chyb faktického charakteru. Název českého výboru Lyotardových esejů je *Návrat a jiné eseje*, nikoli *Návraty a jiné eseje* (s. 9). Jméno „Jean-François Lyotard“ má v textu diplomové práce několik podob, například „Jan François Lyotard“ (s. 24) nebo „Jean François Lyotarda“ (s. 24). Autorem sborníku *Myšlení o divadle II* není Jacques Derrida, Derridův text je spolu s dalšími texty zahrnut do tohoto sborníku (s. 58). Termínem „fyzis“ v souvislosti s Aristotelovými názory pravděpodobně kolega Kraus myslel „fysis“ (s. 34). Atd.

Kolega Kraus odkazuje v poznámkách pod čarou k celým knihám, které byly složeny z překladů vybraných Lyotardových esejů, nikoli ke konkrétním esejům, které jsou v těchto knihách obsaženy. To samozřejmě vylučuje orientace čtenáře, který nemá možnost se samotnou četbou diplomové práce dozvědět, o jaké Lyotardově studii kolega Kraus právě pojednává. Vážnější je ale to, že zejména v závěrečných kapitolách autor diplomové práce téměř přestává odkazovat k využívaným textům, přestože je jasné, že z nich masivně čerpá.

Z tohoto hlediska se nesystematický způsob používání kurzivy v textu, nebo absence rozdělení seznamu použité literatury na prameny a literaturu sekundární jeví jako drobnost, která prostě unikla pozornosti už tak přetíženého autora.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Je zřejmé, že mimořádně náročné téma, které si kolega Kraus zvolil ke zpracování v diplomové práci, by si vyžádalo mnohem více času, než kolik ho bylo do sepsání práce investováno. Teprve v takovém případě by jeho úsilí mohlo dospět k alespoň přijatelnému výsledku. Diplomová práce ve své současné podobě takovým výsledkem bohužel není.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Nemám.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Nevyhověl.

Datum: 17. 5. 2015

Podpis:

